

Smittebeskyttelse - de store besætninger

Kvægfagdyrlæge Betina Tvistholm & Malene Budde, Byggerådgiver Anja Juul Freudendal
SEGES Innovation

9. December 2025

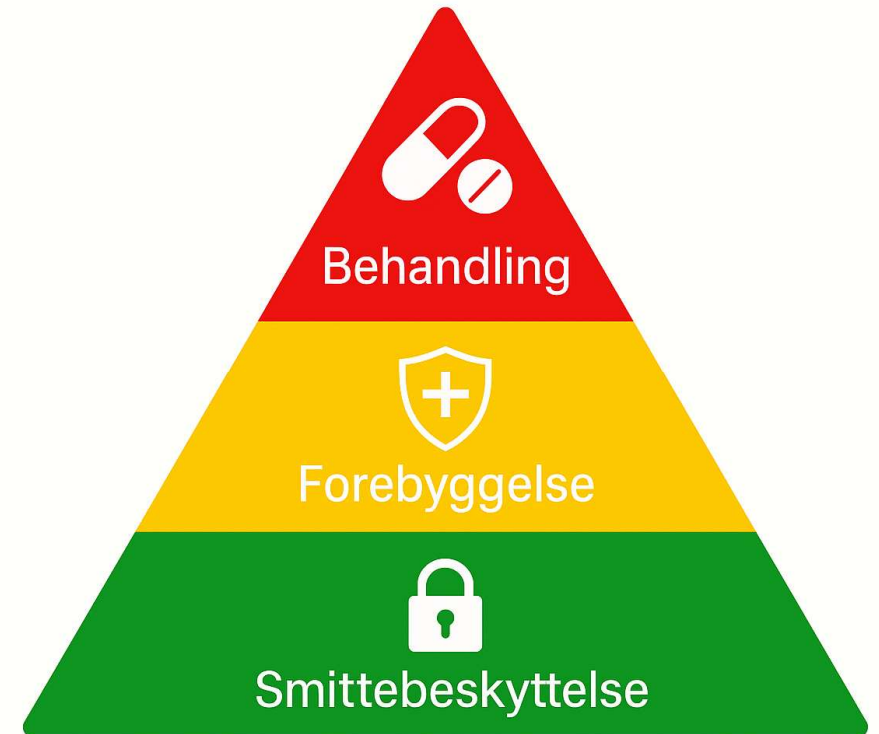
STØTTET AF
Mælkeafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

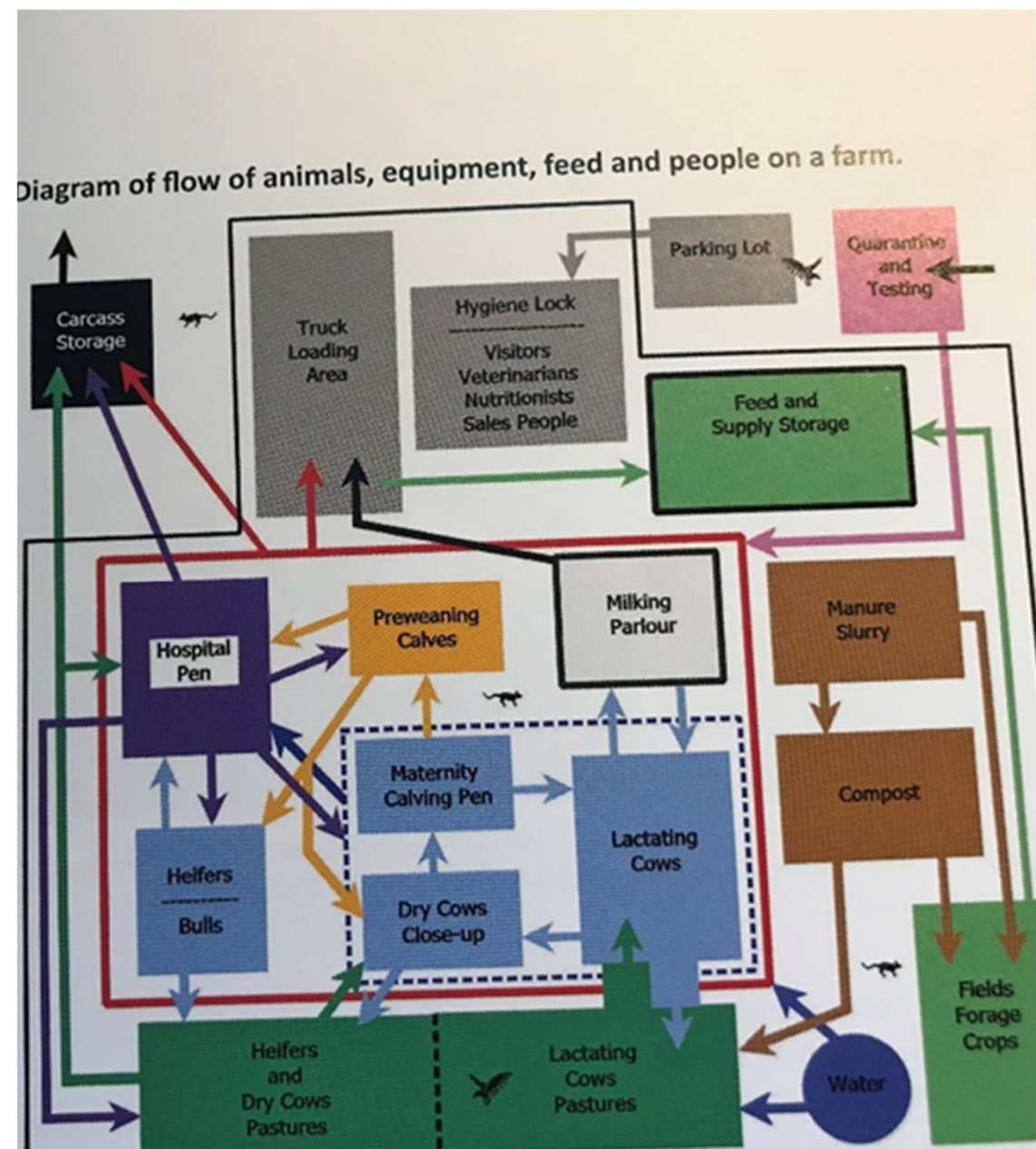
Hvorfor er smittebeskyttelse vigtig?

- Formålet: Sunde dyr og høj dyrevelfærd
- Smittebeskyttelse = tiltag der reducerer risikoen for bakterier og virus i besætningen og spredningen

Animal Health Law – Dyresundhedsloven – 2016/429

- Krav til smittebeskyttelse (biosikring)
- Operatøren (ansvarlig for dyrene) skal
 - Beskytte dyrenes sundhed og forhindre spredning af sygdomme
- Der skal indsættes tilstrækkelig foranstaltninger
- Og der skal være tilstrækkelig smittebeskyttelse efter omstændighederne

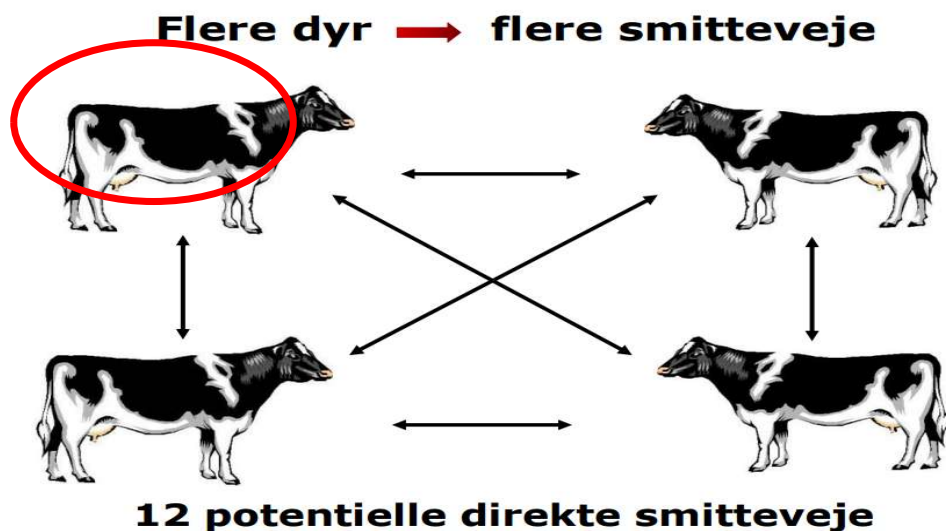
Grundprincipperne bag smittebeskyttelse

1. Hold smittende og modtagelige dyr adskilt
2. Ikke alle tiltag er lige vigtige
3. Reducere det generelle smittetryk
4. Besætningsstørrelse har betydning
5. Hyppighed har betydning

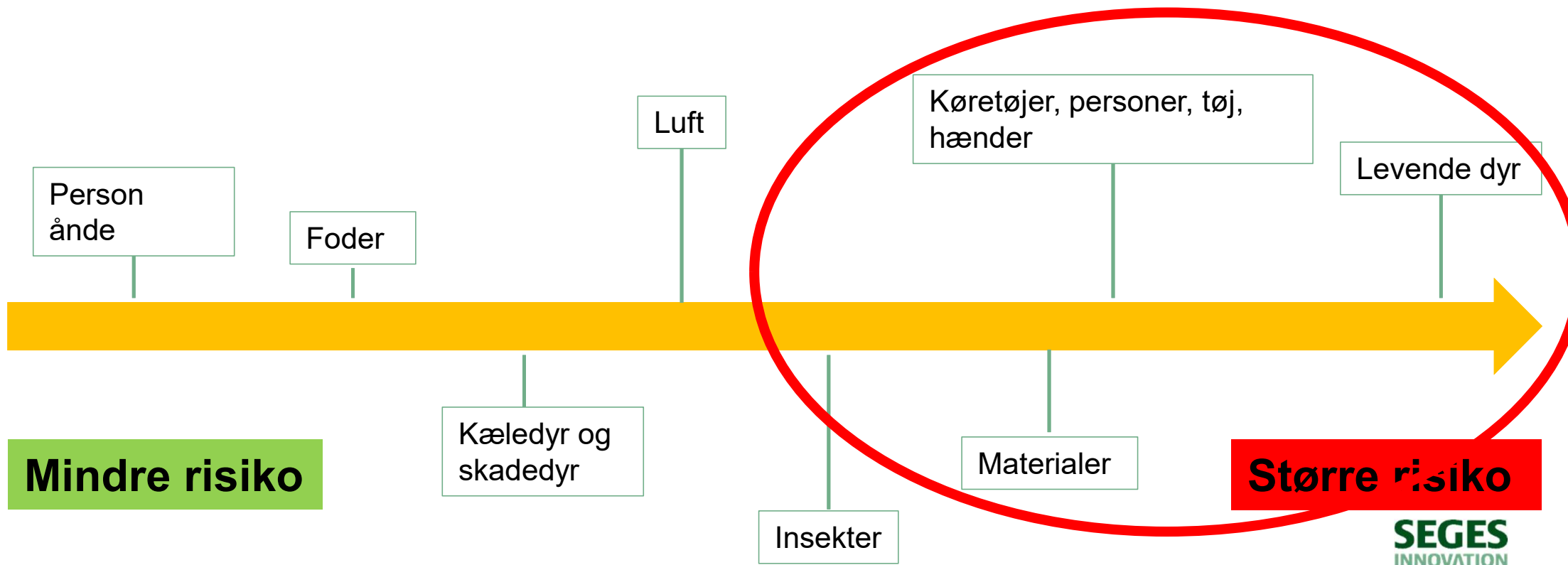
1. Hold smittende og modtagelige dyr adskilt

- Direkte kontakt mellem dyr

Antal smitteveje stiger markant
med antal dyr i en gruppe
10 dyr = 90 smitteveje
20 dyr = 380 smitteveje
30 dyr = 870 smitteveje

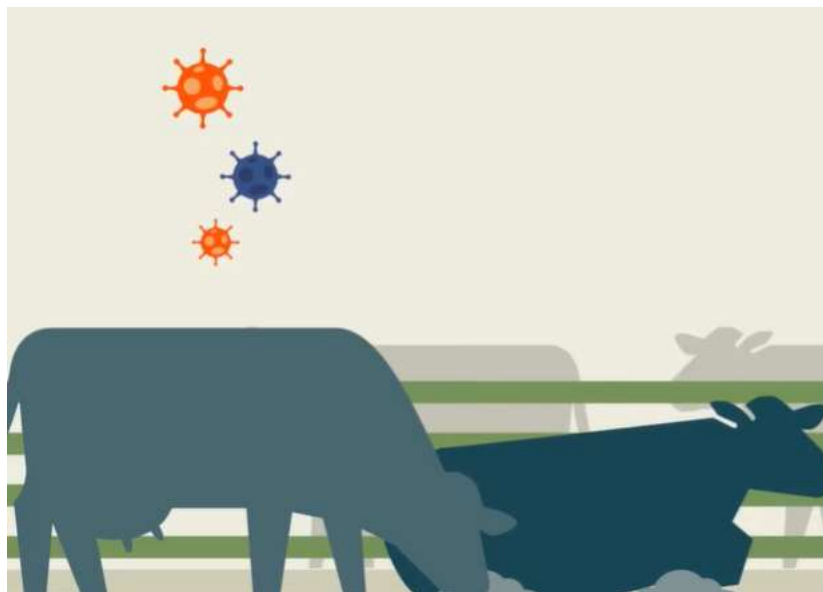
2. Ikke alle tiltag er lige vigtige - risiko for introduktion af sygdom

Jeroen Dewulf, Gent Universitet

3. Hold infektionstrykket nede

- Nedsæt mængden af bakterier, virus og parasitter

4. Størrelse betyder noget...

Smitterisiko	Besætningsstørrelse				
Smittede naboer	1-100	100-200	200-300	300-500	500 +
0	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	1,0%
1	0,5%	0,9%	1,4%	1,4%	2,5%
2-3	1,4%	2,6%	3,8%	4,0%	6,7%
4-7	4,0%	7,1%	10,3%	10,6%	17,1%
8 +	9,0%	15,3%	21,3%	21,9%	32,7%

5. Hyppighed af en handling

- Risikoen for introduktion af sygdom f.eks. ved foderleverance er 1 ud af 1000
- MEN foder-lastbilen kommer én gang om ugen
- Den årlige risiko?
 - 0,5 %
 - 5,0 %
 - 50 %

Ekstern smittebeskyttelse – hvordan stopper vi ”fjenden”?

Dyr

- Indkøb
- Flyt mellem ejendomme
- Slagtedyr/tyrekalve
- DAKA

Gødning:

- Internt
- Ekstern – biogas/maskinstation

Ekstern smittebeskyttelse – hvordan stopper vi ”fjenden”?

Servicepersonale:

- Dyrlæger/inseminører
- Klovbeskærer
- Serviceteknikere
- Håndværkere

Andet:

- Afhentning mælk
- Levering af foder
- Andre varer
- Gæster/Åbent hus

MB1

SEGES
INNOVATION

Slide nummer 13

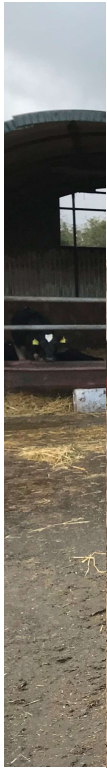
MB1

Jeg er lidt i tvivl om, hvorvidt jeg skal dette eksempel med, nu når Rasmus kommer.

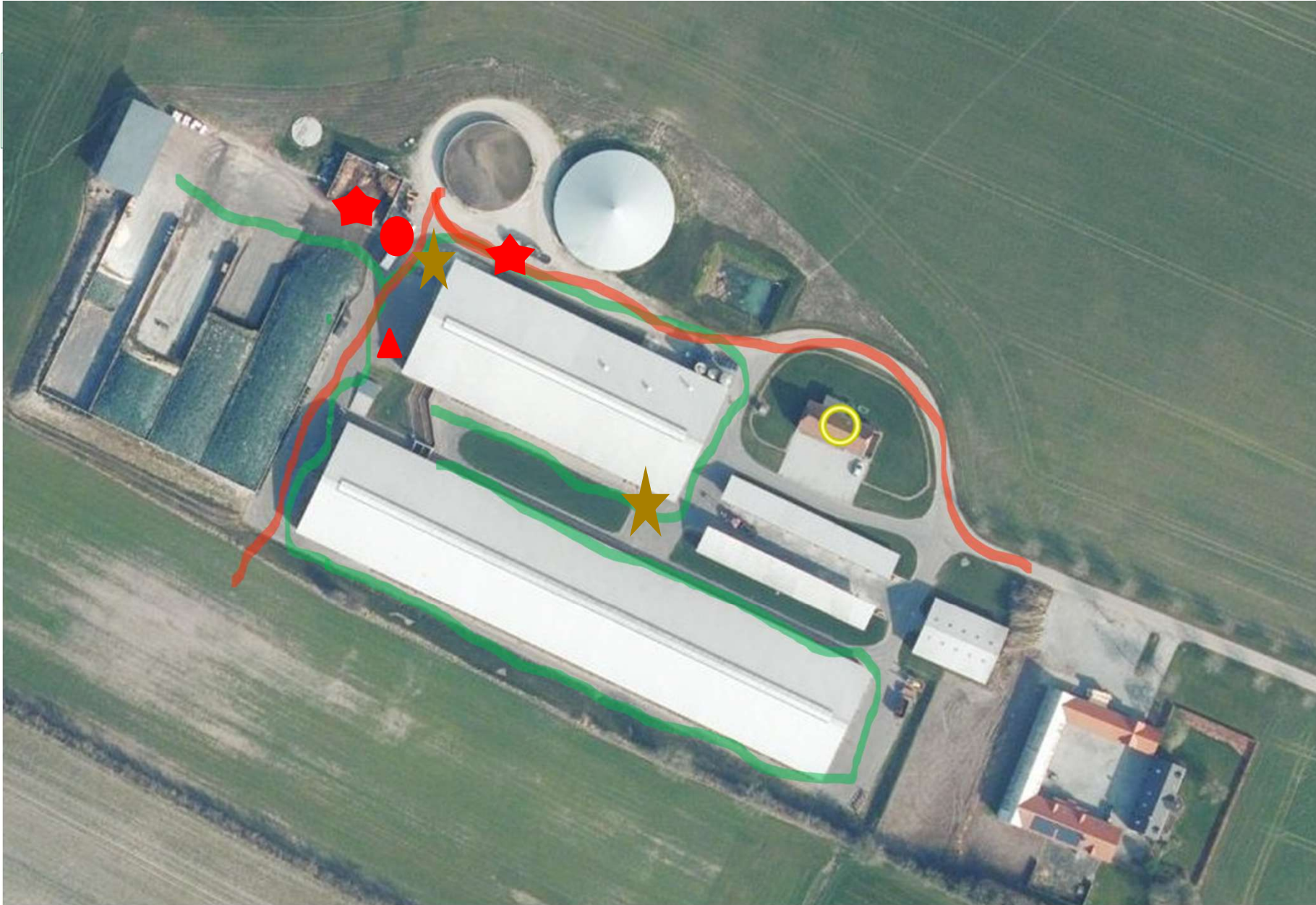
Malene Budde; 2025-12-03T12:42:27.713

Udver

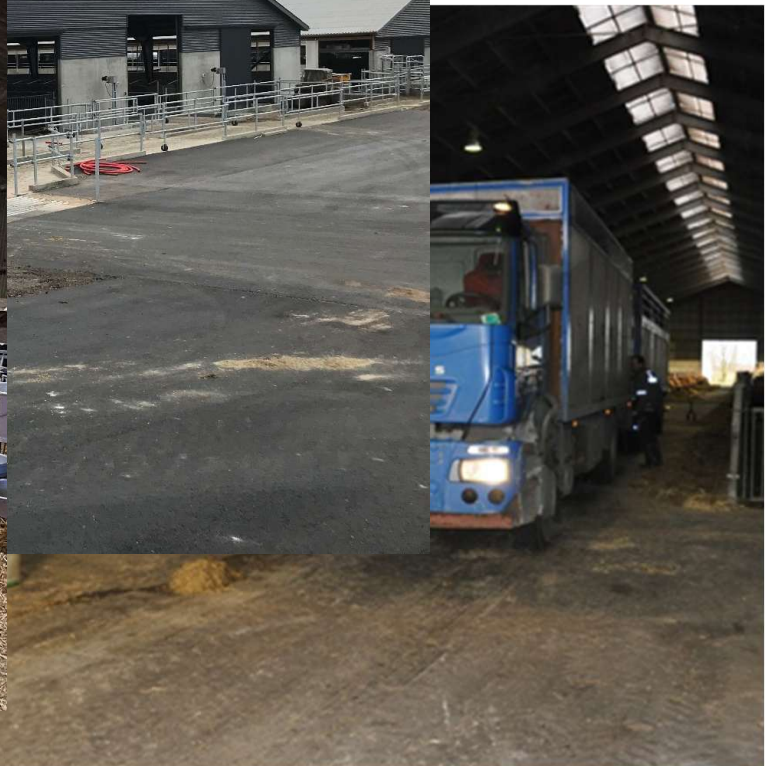
SEGES
INNOVATION

Adgangsveje

Køretøjer

Antallet af kontakter til en kvægbesætninger

Besætning 200 kører:

- 207 kontakter
- 30 fragtbiler

Besætning 675 kører:

- 298 kontakter
- 45 fragtbiler

MB1

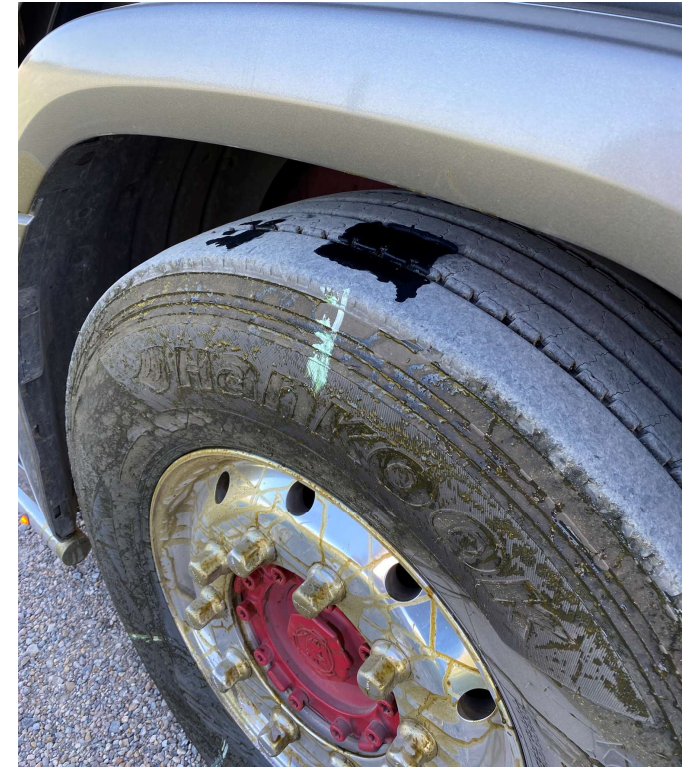
Billede af fragtbil med "maskine"

Malene Budde; 2025-12-03T12:48:29.535

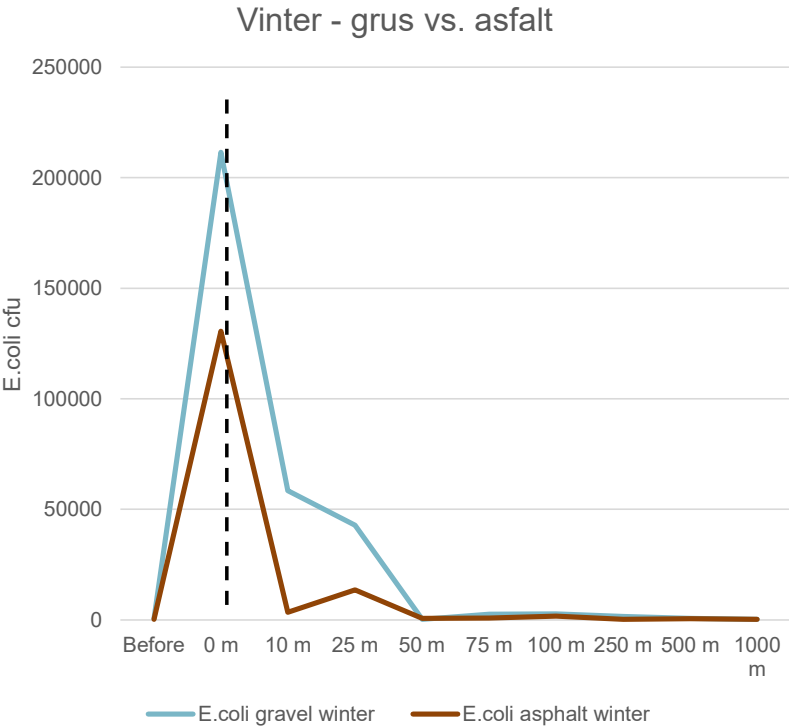
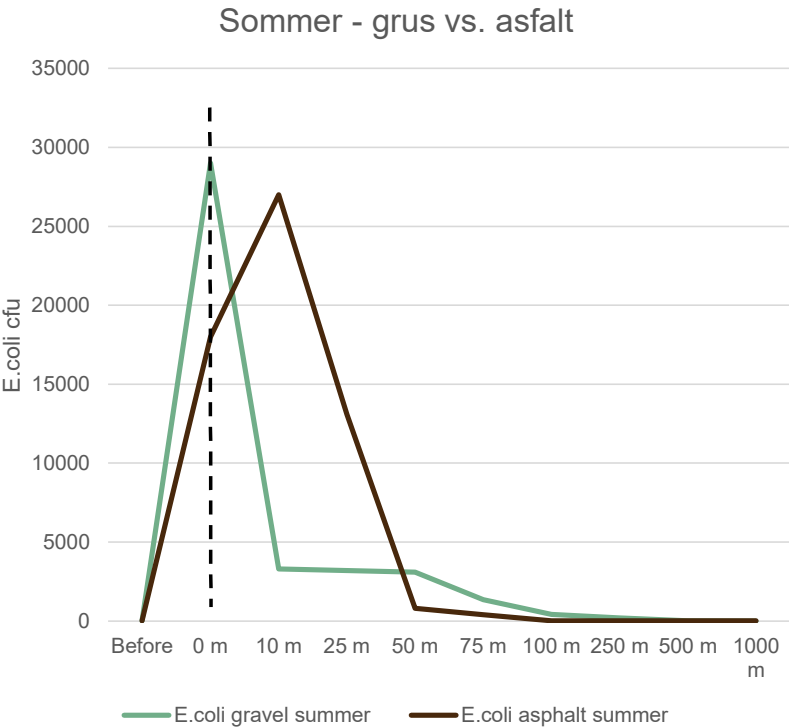
Dækforsøg

- Hvor langt kan gødning transporteres på dæk?
 - Sæson – sommer vs. vinter
 - Underlag– grus vs. asfalt

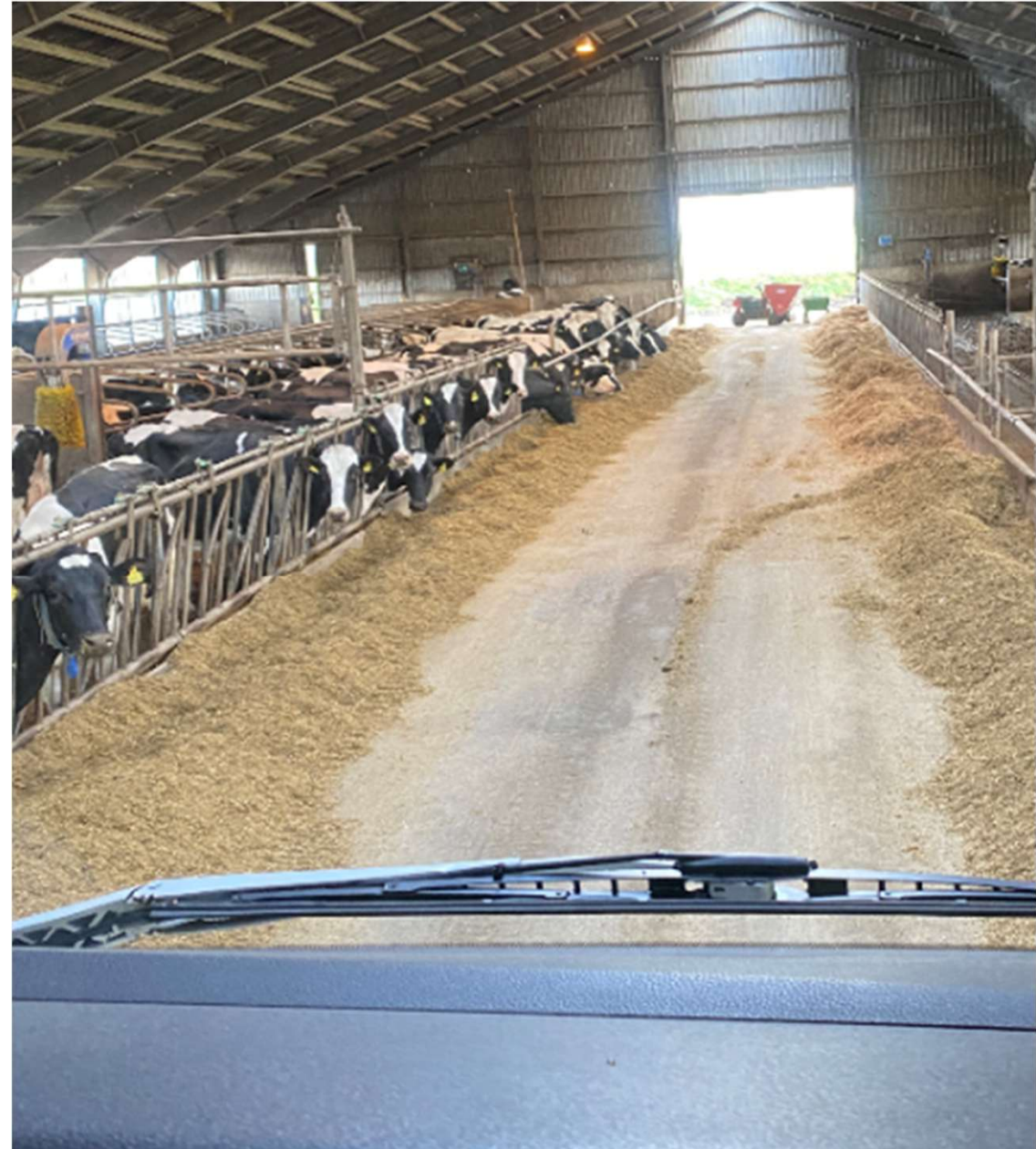
Resultater - underlag

Udlevering af slagtedyr og tyrekalve

I 25 % af malkekvægsbesætningerne
kører lastbilen ind på foderbord eller i
kalvestald!

Udlevering af levende dyr

Kreaturvogn

INNOVATION

Døde dyr

Vask

Tænk over placering af vaskeplads

Udsving i antallet af kælvnings

Goldkøer og kælvnings

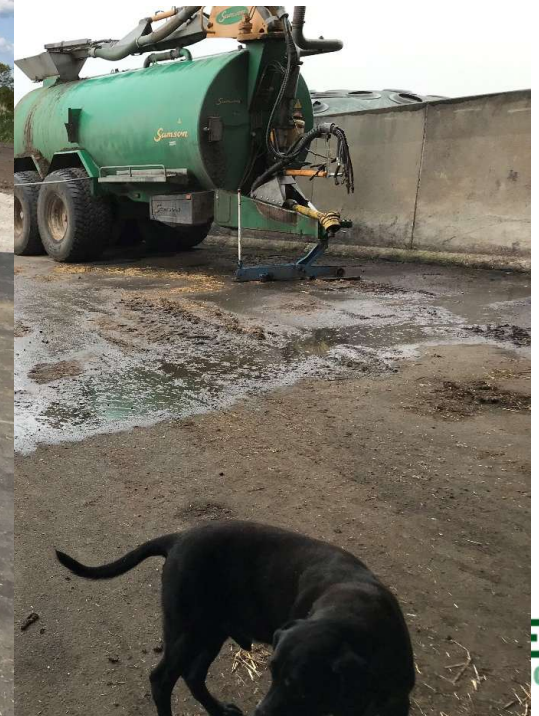
Udsving i antallet af kælvinger

Kalve

Husk der skal være tid til rengøring og gerne udtørring!

Håndtering af gød

Skiltning

Ribevej 75

Haugaard

CLAUSEN AGRO

Pga. Smittebeskyttelse
Kun adgang efter aftale,
og i følgeskab med ansat.

↙ Vareindlevering 1
Sækkevarer m.m.

↙ Vareindlevering 2
Pakker/Pallegods

↙ Kontor

Vareindlevering 1 ↑
Vareindlevering 2 →
Kontor →

Interview af landmænd omkring byggeprocessen

- Meget forskelligt hvor meget ekstern rådgivning landmanden bruger.
- Miljørådgiveren er den eneste rådgiver alle bruger
- Hvem har ansvaret for at lovgivning ex. på dyrevelfærd overholdes?
- Logistik og smittebeskyttelse er generelt ikke særligt højt prioriteret
- Kan landmanden udfordres på sine valg, så logistik og smittebeskyttelse tænkes ind tidligere i processen?

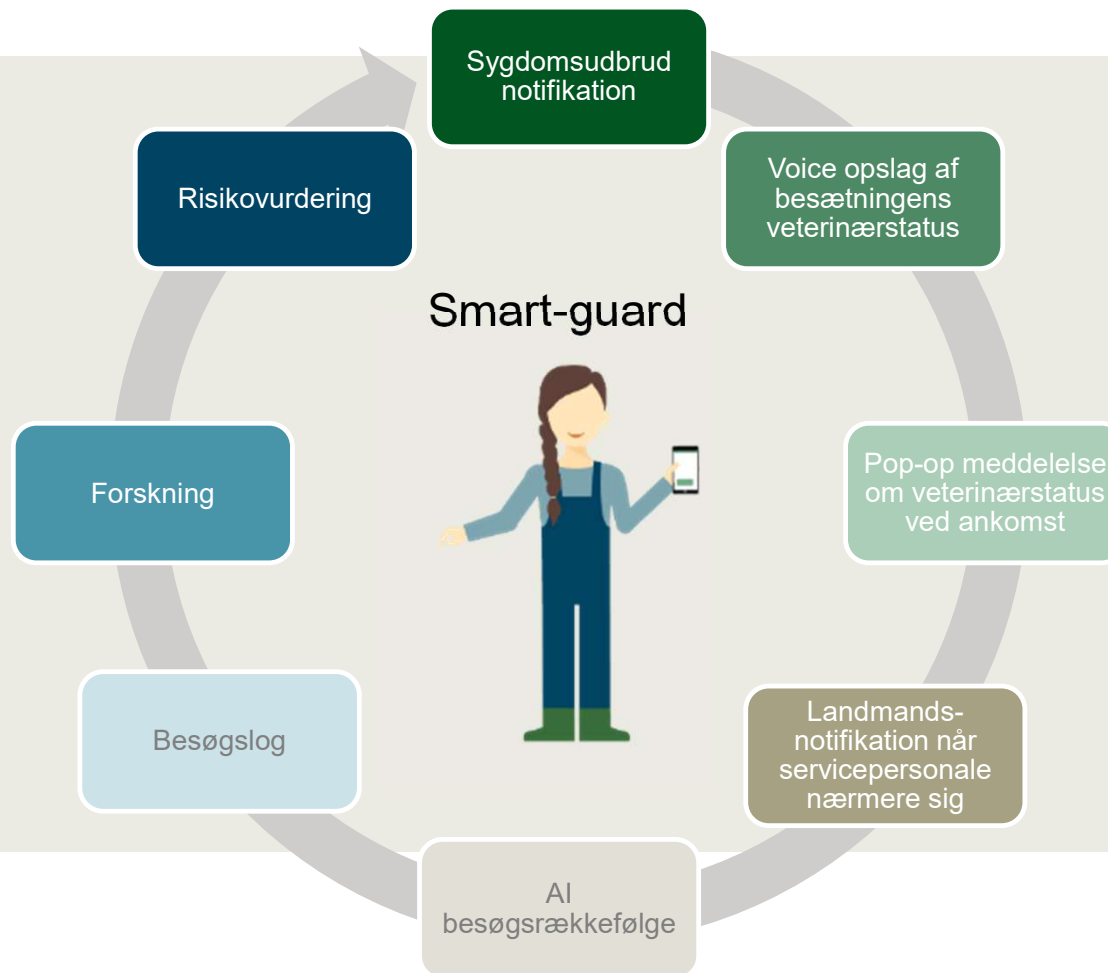
Afprøvninger af Teams i den indledende fase af byggeprocessen

Landmandens faste rådgivere

- Miljørådgiver
 - Byggekonsulent
 - Kvægbrugskonsulent
 - Dyrlæge
-
- Driftsleder – ledende medarbejdere

Smart-guard – Din smittebeskyttelsesvagt

Hvad skal vi ellers tænke på ved XL-byggeri?

Lovgivning

- Dyrevelfærd
- Miljølovgivning
- Klimalovgivning?
- Byggelovgivning
- Mv.

Frivillige ordninger

- Økologi
- Dyrevelfærdsmærker
- anbefalinger
- mv

Lovkrav til kvægstalde

- Lov om hold af malkekvæg trådte i kraft 1.7.2010!
- Er afløst af BEK nr. 1317 af 28/11/2024

"Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg"

- Der er stadig **overgangsordninger** for eksisterende stalde (FÅ områder)
 - (Stalde taget i brug før 1. juli 2010/2012)
- Resten skal leve op til lovgivning allerede nu!

BEK nr 1317 af 28/11/2024 (Gældende)

Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg

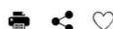
Kvæg

Overgangsordninger for Lov om hold af malkekvæg

Oversigt over overgangsordninger for Lov om hold af malkekvæg (Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg) og over hvornår de forskellige krav træder i kraft.

Viden om 29. september 2023

Antal sidebesøg: 26260

Krav til kvægstalde

Se hvilke krav der allerede er trådt i kraft eller træder i kraft i 2022, 2024, 2027, 2029, 2032 og 2034. Kravene er gældende jf. [Bekendtgørelse om mindstekrav til hold af kvæg](#).

Stalde taget i brug før 1. juli 2010

Fold alle ud

Indretning af stalde til kvæg

Danske anbefalinger

Der er en række krav til ombygning af kvægstalde, der er bestemt af lovgivningen. Du finder "Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg" her:

Du finder ligeledes en samling over krav, overgangsordninger samt vejledning på SEGES.dk *Overgangsordninger for Lov om hold af malkekvæg* (landbrugsinfo.dk)

Herudover kan du finde mere inspiration i Danske anbefalinger: *Indretning af stalde til Kvæg* (landbrugsinfo.dk)

Miljølovgivning - Nyt er produktionsarealet

- Siden 1. august 2017 er miljøgodkendelser/tilladelser til husdyrbrug givet til et bestemt produktionsareal og ikke længere et bestemt dyrehold.
- Produktionsarealet er ikke opdelt mellem kvier eller køer. Eller mellem stor race eller lille race.
- Dyr på ikke godkendte/tilladte produktionsarealer = overproduktion
- Det er derfor ikke muligt at ændre på stalden efter tilladelse er givet
 - Sørg derfor ALTID for at efterspørge miljøgodkendelsen

Klima”lovgivning”

- Hurtigt ud af stalden
- Ingen gammel gylle/dybstrøelse

Frivillige ordninger

Økologi

- Afgræsning
- Ko med kalv
- Kalve 2&2

Kalv

Kalv

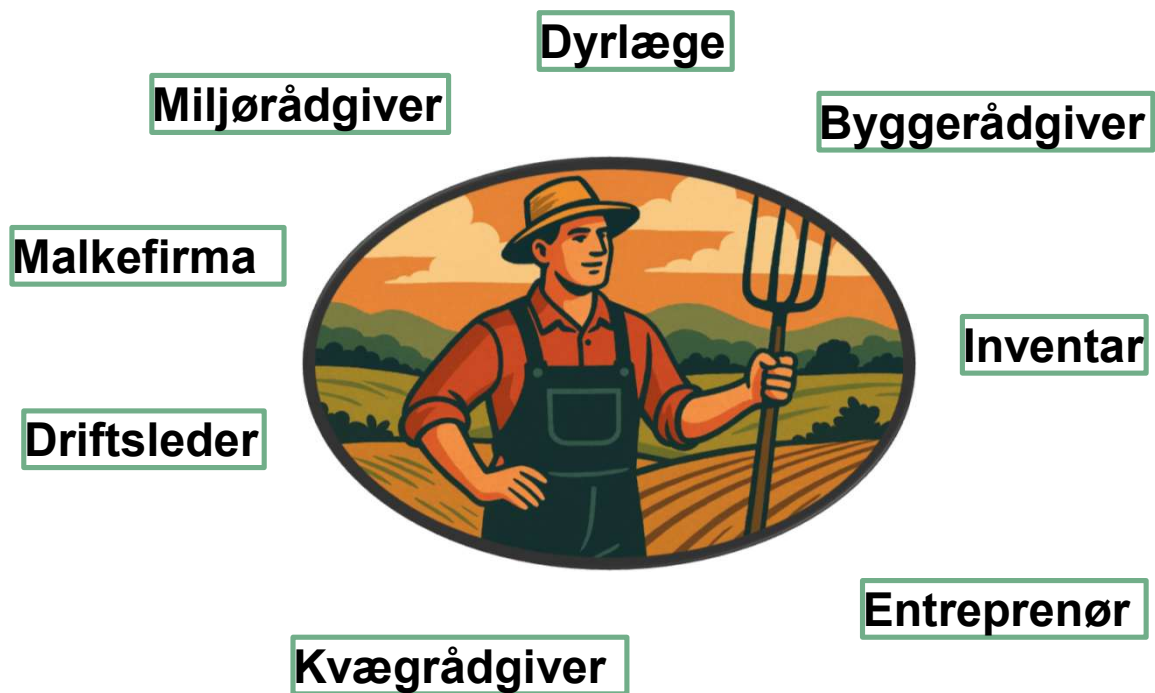
Dyrevelfærdsmærke

- Mere areal pr dyr
- Afgræsning
- Kalve parvis opstaldet
- Dyrenes beskyttelse
- Mv.

SEGES
INNOVATION

Samarbejde gør stærk – særligt ved XL anlæg

Spørgsmål?

